

Vastuullisuus – kasvua ja kilpailuetua Suomen pk-yrityksille

Vastuullisuus etenee vaikuttaen yhä konkreettisemmin myös pienten ja keskisuurten yritysten liiketoimintaan. Sen haasteisiin ja mahdollisuuksiin tarttuminen on edellytys yrityksen olemassaololle, mutta kunnianhimoisille yrityksille vastuullisuus on myös kilpailukyvyyn ja kestäväen kasvun lähde.

Suomalaisyrietykset ovat vastuullisuuden kansainvälistä kärkeä ja haluavat olla rakentamassa yhä kestävämpää elinkeinoelämää. Yrityksiä kannattaa kuunnella hyvää ja kestävää kehitystä edistävää sääntelyä kehitettäessä.

Suomi korkealla kansainvälisissä vertailuissa

- Morningstar Sustainability Atlas sijoitti suomalaiset pörssiyritykset vuonna 2023 maailman toiseksi vastuullisimmiksi.
- Suomi on yltänyt vuonna 2023 jo kolmatta kertaa ykkössijalle SDG Index -vertailussa, joka mittaa maiden edistymistä YK:n kestäväen kehityksen tavoitteissa.
- Corporate Knights Global 100 listaa maailman sata vastuullisinta kärkiyritystä. Tähän kapeaan parhaimmistoon on yltänyt joka vuosi monia suomalaisyrityksiä, kuten KONE, Neste, Kesko ja Nordea.

Vastuullisuus vaikuttaa bisnekseen ja tuo kilpailuetua

1) Toimitusketjuihin pääseminen

Yritykset asettavat yhä korkeampia vastuullisuusvaatimuksia omille alihankkijoilleen. Yli 40 prosenttia suuryrityksistä on jo päättänyt vaihtamaan alihankkijoitaan kasvaneiden vastuullisuusvelvoitteiden takia, (OP:n Suuryritystutkimus 2023). Tämä avaa uusia mahdollisuuksia vastuullisesti toimiville pk-yrityksille.

2) Rahoituksen saatavuus ja hinta

Pankit ja muut rahoittajat seuraavat tarkkaan sijoitus- ja lainasalkkujensa vastuullisuutta. Ympäristöjalanjälki ja muut vastuullisuuteen liittyvät toimet ja tulokset vaikuttavat jatkossa yhä useammin myös pk-yrityksen rahoituksen saatavuuteen ja hintaan.

3) Osaajien houkuttelu

Vastuullisuuteen panostaminen auttaa ratkaisemaan osaajapulaa. Yritys, jolla on vahva vastuullisuusprofiili, saa kilpailuetua rekrytoinneissa ja henkilöstön sitouttamisessa.

4) Kuluttajien odotuksiin vastaaminen

Ympäristövaikutukset ja eettiset kysymykset painavat yhä enemmän kuluttajien valinnoissa. Asennemuutos hyödyttää yrityksiä, jotka panostavat vastuullisuuteen ja viestivät siitä läpinäkyvästi ja luotettavasti.

5) Korkeampi markkina-arvo

Yhdessä kaikki nämä tekijät vaikuttavat yrityksen menestymiseen ja viime kädessä markkina-arvoon.

Lisätiedot:

Vastuullisuusasiantuntija Elina Sonninen, puh. 045 123 4765, elina.sonninen@ek.fi, @Esonninen
Pk-johtaja Petri Vuorio, puh. 050 323 2979, petri.vuorio@ek.fi, @Petri_Vuorio

Pk-yritysten huomioita vastuullisuudesta ja kilpailuedusta

EK käynnisti vuonna 2023 eritoten pk-sektorin vastuullisuuskysymyksiin keskittyneen yritystyöryhmän. Ryhmässä on haettu yritysjohtajien näkemyksiä siitä, kuinka vastuullisuutta johdetaan pk-sektorin yrityksissä.

Ilmastohyödyt tuovat kilpailuetua

Ilmasto- ja ympäristökestävyyden rakentaminen vaatii pk-yrityksiltä pitkäjänteisiä panostuksia. Voitettavana on kuitenkin konkreettista kilpailuetua, joka puree myös kansainvälisiin asiakkaisiin.

Hyödyt alkavat näkyä myös euroissa – esimerkiksi energiatehokkuuden tuomina säästöinä, parempina katteina ja sitoutuneempina asiakkaina.

Rajallisten resurssien olosuhteissa on uskallettava fokusoida oman toiminnan kannalta olennaisiin ilmasto- ja ympäristövaikutuksiin. Kunnianhimon ohella tarvitaan pragmaattista otetta. Tärkeintä on päästä työssä alkuun: kartoittaa ensin nykytila, valita prioriteetit, asettaa tavoitteet ja mittarit, laatia toimintasuunnitelma – ja sen jälkeen ryhtyä toimeen. Kun ylin johto on sitoutunut, tulee myös koko henkilöstö saada mukaan rakentamaan vastuullisuutta arjen työssä.

Raportoinnin merkitys kasvaa

Vastuullisuus kääntyy kilpailueduksi, kun toimenpiteistä ja tuloksista viestitään aktiivisesti. Näin voi erottua jo alkumetreillä ja päästä etenemään kohti tarjouskilpailua. Yhtä tärkeää on, että positiiviset vaikutukset pystyy asiakkaille myös luotettavasti todentamaan.

Samaan aikaan lainsäädäntö tuo uusia raportointivaatimuksia, joista ajankohtaisin on EU:n uusi kestävyysraportointidirektiivi. Ensivaiheessa sen veloitteet koskevat vain suuryrityksiä mutta heijastuvat epäsuorasti myös pk-sektorin alihankkijoihin. Pk-yritys, joka pystyy tarjoamaan luotettavaa dataa omasta kestävyystään, erottuu edukseen tarjouskilpailuissa.

Monimuotoinen organisaatio on kaikkien etu

Henkilöstön monimuotoisuus sekä osallistava eli inklusiivinen työkuulttuuri ovat päivän sana pk-yrityksissäkin. Ilmiö tulee vastaan niin asiakaskeskusteluissa kuin kilpailtaessa parhaista osajista.

Monimuotoisuuden hyödyt heijastuvat rekrytointivoiman ohella työviihtyvyyteen, innovatiivisuuteen ja parempaan asiakasymmärrykseen. Näiden seikkojen merkitys korostuu entisestään kansainvälisillä markkinoilla.

Etujoukoissa olevat yritykset valmistautuvat jo tänään siihen, millaiseksi yhteiskunta – ja niiden oma asiakaskunta – kehittyy tulevaisuudessa.

Lisätiedot:

Vastuullisuusasiantuntija Elina Sonninen, puh. 045 123 4765, elina.sonninen@ek.fi, @Esonninen
Pk-johtaja Petri Vuorio, puh. 050 323 2979, petri.vuorio@ek.fi, @Petri_Vuorio
Johtava asiantuntija Hannu Ylänen, puh. 040 743 7620, hannu.ylanen@ek.fi, @HannuYlanen

Pk-vastuullisuusbarometri 2023 – suomalaisen pk-sektorin nykytila

EK:n Aula Researchillä teettämä Pk-vastuullisuusbarometri pureutuu vastuullisuuden nykytilaan pk-sektorilla ja kartoittaa pk-yritysten isoimmat haasteet ja mahdollisuudet vastuullisuuden edistämiseksi. Fokuksessa ovat 10–250 hengen työnantajat.

Barometritulosten mukaan vastuullisuuden merkitys tunnustetaan kattavasti pk-sektorin yrityksissä. Oma henkilöstö nähdään vastuullisuustyön tärkeimpänä osa-alueena. Lähes yhtä vahvasti korostuvat ilmasto- ja ympäristötoimet.

Vastuullisuuden bisnesvaikutukset eivät ole tulosten valossa vielä jalkautuneet pk-yritysten arkeen. Vastuullisuustyön kehitysvaihe on sitä pidemmällä, mitä suuremmasta, kasvuhakuisemmasta ja vientivetoisemmasta yrityksestä on kyse.

Avaintulokset lukuina:

- 89 prosenttia pk-sektorin työnantajista arvioi, että vastuullisuus on erittäin tai melko merkittävä asia oman liiketoiminnan kannalta. Käsitys oli yhteneväinen yrityskoosta tai toimialasta riippumatta. Käytännössä kaikki arvioivat merkityksen kasvavan tulevaisuudessa entisestään.
- 79 prosenttia nosti vastuullisuuden merkittävimpien osa-alueiden joukkoon henkilöstön hyvinvoinnin, työturvallisuuden ja osaamisen kehittämisen. Korkealle sijoittui myös ympäristövastuu (ilmastonmuutos 43 %, luonnon monimuotoisuus ym. ympäristönsuojelu 25 %).
- Vastuullisuuden keskeisimpänä motiivina olivat yrityksen arvot (61 %), asiakkaiden vaatimukset (42 %), brändin rakentaminen (24 %) sekä yhteiskunnallinen ilmapiiri ja julkinen keskustelu (24 %).
- Taloudelliset vaikutukset, kuten kustannussäästöt, menestyminen kilpailutuksissa sekä rahoituksen saatavuus nähtiin vähäisimpinä syinä panostaa vastuullisuuteen.
- Yritysvastuupanostusten uskotaan tuovan tulevaisuudessa hyötyjä erityisesti hyvän maineen (84 %), asiakastyytyväisyyden (77 %) ja työnantajamielikuvan (75 %) muodossa.
- Vastuullisuuden merkittävimpänä haasteena korostuivat pk-yritysten rajalliset resurssit (69 %). Eniten apua yritykset odottavat vastuullisuusmittareiden kehittämiseen (50 %), vastuullisuusstrategian laadintaan (38 %) ja yritysraportointiin (37 %).
- 51 prosenttia pk-työnantajista on asettanut vastuullisuudelle tavoitteita. Niistä 93 prosenttia myös seuraa tavoitteiden toteutumista.
- Pk-yritykset tekevät yhteistyötä vastuullisuuden edistämiseksi eri tahojen kanssa. Eniten yhteistyötä tehdään muiden yritysten (55 %), elinkeinoelämän järjestöjen (45 %) ja koulutustahojen (36 %) kanssa.

Lisätiedot:

Vastuullisuusasiantuntija Elina Sonninen, puh. 045 123 4765, elina.sonninen@ek.fi, @Esonninen
Pk-johtaja Petri Vuorio, puh. 050 323 2979, petri.vuorio@ek.fi, @Petri_Vuorio

EU:n vastuullisuussäntely etenee ja vaikuttaa myös pk-sektoriin

Vastuullisuutta koskeva lainsäädäntö etenee Euroopan unionissa laajalla rintamalla ja osittain ollaan jo kansallisen toimeenpanon äärellä.

Uusi EU-lainsäädäntö koskee ensi vaiheessa suuria tai keskisuuria yrityksiä. Kohdejoukko laajenee kuitenkin vääjäämättä. Jo nyt on nähty, että suuryrityksiä koskevat vaatimukset heijastuvat välillisesti myös niiden toimitusketjuihin eli alihankkijoina toimiviin pk-yrityksiin.

EU-säntelyn kunnianhimon taso on korkea – vastuullisuudelle asetetaan tiukkoja vaatimuksia. Suomalaisyritysten korkean lähtötason ansiosta olemme hyvissä asemissa vastaamaan lainsäädännön vaatimuksiin.

Tälle sivulle on tiivistetty EU:n keskeisiä vastuullisuuteen liittyviä säntelyhankkeita, joiden vaikutuksiin myös pk-yritysten tulee liiketoiminnassaan varautua.

Kestävyyseraportointidirektiivi

Kestävyyseraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) tuo yrityksille entistä laajemmat ja yksityiskohtaisemmat ESG-raportointivelvoitteet.

Tavoitteena on parantaa raportoinnin yhdenmukaisuutta ja vertailtavuutta. Raportoituja tietoja koskee myös tilintarkastusvaatimus sekä vaatimus digitaalisesta raportoinnista.

Raportoinnin konkreettisemmän sisällön määrittelevät kestävyysraportoinnin standardit (ESRS, European Sustainability Reporting Standards).

Alkuvaiheessa vuodesta 2024 alkaen direktiivi koskee pörssiyrityksiä ja yrityksiä, jotka työllistävät vähintään 250 työntekijää.

Taksonomia eli kestävä rahoituksen luokittelujärjestelmä

EU-taksonomiaa koskevalla asetuksella luodaan yhteinen luokittelujärjestelmä sille, mitkä yritysten taloudelliset toimet ovat ilmaston ja ympäristön kannalta kestäviä.

Yli 500 henkilön pörssiyrityksiltä sekä pankeilta ja sijoittajilta edellytetään ilmastovaikutusten raportointia.

Taksonomian vaikutukset heijastuvat yrityksiin mm. niiden hakiessa rahoitusta investointihankkeelleen: mitä kestävämpi hanke, sitä helpommin ja edullisemmin yritysten voi olettaa saavan jatkossa rahoitusta.

EU:n yritys vastuulaki

Corporate Sustainability Due Diligence -direktiivillä halutaan velvoittaa yritykset kantamaan entistä laajempaa vastuuta arvoketjunsä vastuullisuusvaikutuksista. Erityistä huomiota kiinnitetään ihmisoikeuksiin ja ympäristövaikutuksiin.

Direktiivi koskee suuria yrityksiä. Vaikutukset heijastuvat kuitenkin myös pk-yrityksiin, sillä uusi lainsäädäntö edellyttää suuryrityksiä selvittämään alihankkijoittensakin vastuullisuusvaikutuksia.

EU-neuvotteluissa on saavutettu alustava sopu ja uudet velvoitteet astunevat voimaan aikaisintaan vuonna 2026.

Lisätiedot:

Vastuullisuusasiantuntija Elina Sonninen, puh. 045 123 4765, elina.sonninen@ek.fi, @Esonninen

Pk-johtaja Petri Vuorio, puh. 050 323 2979, petri.vuorio@ek.fi, @Petri_Vuorio

Johtava asiantuntija Hannu Ylänen, puh. 040 743 7620, hannu.ylanen@ek.fi, @HannuYlanen